

MOTIVUL ȘI SCOPUL ÎN CAZUL INFRACTIUNII PREVĂZUTE LA ART. 146 DIN CODUL PENAL

Berdilo Rodica,
Universitatea de Stat din Moldova,
doctorandă

Since the heat of passion is indispensable in the case of the crime provided in art. 146 of the Criminal Code, the motives for this crime are in all cases marked by such a state. There cannot be a list of conscious motives, a list of unconscious motives and a list of partially conscious motives. Basically, any of the motives can be part of any of these three lists. It depends not on the characteristics of the motive of the crime, but on the mental state of the perpetrator, more precisely on the full or partial functioning or non-functioning of his conscience. Regardless of the motives that guide the perpetrator, if the heat of passion is present, it becomes mandatory to apply art. 146 of the Criminal Code. Based on a partially conscious motive, the crime, provided in art. 146 of the Criminal Code, is, of course, committed with a partially conscious purpose. The crime, provided in art. 146 of the Criminal Code, presupposes the presence of the purpose in all cases. The purpose of this crime differs from the purpose of the crime, provided in art. 145 of the Criminal Code, in that it is partially conscious and influenced by the heat of passion.

Keywords: the motive of the offense; the purpose of the offense; heat of passion; revenge; jealousy.

O infracțiune, ca și oricare alt tip de comportament uman, presupune întotdeauna un proces psihologic complex. Pentru înțelegerea corectă a acestui proces, este important să fie analizate motivul și scopul comportamentului respectiv. În art. 146 din Codul penal al Republicii Moldova (în continuare – CP RM) nu sunt specificate motivul și scopul infracțiunii. Prin aceasta, infracțiunea, prevăzută de acest articol, se deosebește de infracțiunile prevăzute la lit. b), j)-l) și n) alin. (2) art. 145, lit. e), g), i) și l) alin. (2) art. 151, lit. f), h) și j) alin. (2) art. 152, lit. f) alin. (2) art. 164 etc. din Codul penal. Cu toate acestea, nu putem fi de acord cu M.Iu. Karasiova [1], P.S. Daghel și D.P. Kotov [2, p. 180] care sunt de părerea că, în cazul omorului săvârșit în stare de afect, motivul și scopul lipsesc. În cazul infracțiunii prevăzute la art. 146 CP RM, lipsesc motivul și scopul special, care influențează asupra calificării. Aceasta nu înseamnă că lipsesc în genere motivul și scopul

infracțiunii. În cazul infracțiunii prevăzute la art. 146 CP RM, acestea trebuie luate în considerare la individualizarea pedepsei. Necesitatea stabilirii motivului și scopului în cazul oricărei infracțiuni rezultă din alin. (2) art. 281 și pct. 1) alin. (1) art. 394 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova. [3]

Mai întâi va fi analizat *motivul* infracțiunii prevăzute la art. 146 CP RM.

În CP RM nu este definită noțiunea „motivul infracțiunii”. În doctrina penală pot fi găsite definițiile acestor noțiuni. Astfel, C. Bulai înțelege prin „motiv (mobil) al infracțiunii” „imboldul interior, adică acea necesitate, dorință, pasiune, emoție, acel sentiment care determină persoana să săvârșească infracțiunea și îi dirijează voința în momentul săvârșirii ei. De aceea motivul este denumit și cauza internă a actului de conduită”. [4, p. 192] După părerea lui A. Bucur, „este numit mobil acel impuls psihic care determină o persoană să acționeze, acea cauză internă a actului de voință”. [5] T.V. Kruglova consideră că „motiv al comportamentului infracțional constituie imboldul interior, care se exprimă în năzuința subiectului de a atinge rezultatul dorit (scopul) prin săvârșirea unei fapte socialmente periculoase”. [6, p. 7] L.L. Kruglikov menționează că „motivul apare ca forța motrice, ca sursa intrinsecă de comitere a fetei infracționale”. [7, p. 216] A.I. Rarog afirmă că „motiv este imboldul interior condiționat de anumite necesități și interese, care determină hotărârea făptuitorului de a comite infracțiunea și de care acesta este ghidat atunci când săvârșește infracțiunea”. [8, p. 92] Părerea lui I.Ia. Kozacenko este că „motiv al infracțiunii îl reprezintă imboldul interior condiționată de anumite nevoi și interese, care determină făptuitorul să ia decizia de a săvârși infracțiunea”. [9, p. 294]

Aceste definiții nu diferă în esență. Analiza lor ne arată că motiv al infracțiunii este imboldul lăuntric ce are la bază anumite interese și/sau necesități pe care făptuitorul intenționează să le satisfacă pe calea săvârșirii infracțiunii. Motivul apare înainte de săvârșirea infracțiunii, dând origine voinței făptuitorului de a săvârși infracțiunea și ghidându-l în vederea comiterii infracțiunii.

Referitor la infracțiunea prevăzută la art. 146 CP RM, S. Brînza afirmă: „Motivele infracțiunii pot fi diferite, exprimându-se de cele mai multe ori în răzbunare sau gelozie”. [10, p. 74] O părere similară are M.Iu. Karasiova. [1]

Având o părere apropiată, S.A. Eloian consideră că „răzbunarea este motivul dominant al infracțiunilor săvârșite în stare de afect. Se are în vedere răzbunarea pentru răul provocat”. [11] Precizarea din ultima propoziție este inutilă și chiar tautologică, deoarece, așa cum menționează S. Brînza, la baza răzbunării „se află supărarea și nemulțumirea de faptele altei persoane, însoțite de năzuința de a primi satisfacție pentru prejudiciile pricinuite”. [10, p. 55] Răzbunarea este, prin definiție, un rău cauzat pentru un alt rău.

Despre un alt motiv al omorului săvârșit în stare de afect – gelozia – ne vorbesc alți autori. T.V. Kruglova afirmă că „gelozia ca motiv al infracțiunii se exprimă în năzuința unei persoane de a păstra în continuare o valoare semnificativă pe calea săvârșirii unei fapte ilegale. Gelozia se manifestă și este percepută de oameni în moduri diferite, dând naștere la diverse stări emoționale, adesea însoțite de aplicarea unor procedee violente care conduc spre urmări cu caracter penal. Deși sentimentul de gelozie în unele cazuri poate juca rolul unui anumit stimulent pentru comiterea de fapte socialmente utile, totuși, acest motiv este, prin conținutul său social, josnic și imoral. Gelozia constituie o manifestare de egoism, de posesivitate transferată asupra celor apropiați”. [6, p. 7] A. Nuță caracterizează astfel motivul de gelozie: „Un ansamblu de trăiri emoționale, gânduri și acțiuni care apar și se dezvoltă când o relație semnificativă este percepută ca fiind amenințată de un rival. Pentru a fi gelos trebuie să ai pe cineva (ceva), în sensul de a avea sentimentul ca acel ceva (cineva) îți aparține”. [12, p. 34]

T.V. Kruglova pune la îndoială că motivul de gelozie ar fi prezent în cazul omorului în stare de afect, săvârșit asupra soțului, soției, concubinului sau concubinei, surprinși în timpul unui adulter. Autoarea dată consideră că, pentru ca gelozia să reprezinte motivul unei asemenea infracțiuni, victima trebuie să provoace starea de afect a făptuitorului prin insulte grave. [6, p. 8] În primul rând, adulterul constituie un act ilegal și imoral în același timp. Aceasta rezultă din alin. (2) art. 18 din Codul familiei al Republicii Moldova, conform căruia „soții își datorează reciproc sprijin moral și fidelitate conjugală”. [13] Din acest punct de vedere, adulterul nu poate fi restrâns doar la noțiunea „insulte grave” din art. 146 CP RM. În al doilea rând, nu este clar de ce, în opinia lui T.V. Kruglova, gelozia nu poate fi motiv în situația pe care o descrie. Nu este exclus ca acest motiv să fie secundat de alte motive. Însă, într-un fel sau altul, gelozia este prezentă în cazul omorului în stare de afect, săvârșit asupra soțului, soției, concubinului sau concubinei, surprinși în timpul unui adulter. Or, așa cum menționează S. Brînză, „gelozia reprezintă neîncrederea pasionată, îndoiala chinuitoare în ce privește fidelitatea, dragostea, devotamentul deplin al cuiva. Victimă a omorului din gelozie poate fi nu numai persoana care a generat nemijlocit acest sentiment, dar și o altă persoană, apropiată primei”. [10, p. 55]

Considerăm neîntemeiat a restrânge motivele infracțiunii, prevăzute la art. 146 CP RM, la răzbunare și la gelozie. Nu poate fi lăsată fără atenție afirmația lui K.V. Deadiun: „Săvârșirea unei infracțiuni în stare de afect nu întotdeauna presupune motivul răzbunării, al geloziei etc. Adesea, o astfel de infracțiune poate fi condiționată de motive de protecție împotriva maltratării și a bătăilor sistematice din partea victimei”. [14] În context, A.N. Popov consideră că în cazul omoru-

lui săvârșit în stare de afect „motivele posibile se exprimă în răzbunarea sau în gelozie. Însă, la fel de posibil într-un asemenea caz este motivul răsplății pentru răul provocat. Motivul dat nu presupune reprimarea sau răzbunarea asociată cu o evaluare negativă, ci un comportament pozitiv, deși reprobabil într-un anumit sens, care este menit să limiteze răspândirea răului. Acest comportament este pozitiv, pentru că reprezintă o reacție la un rău. Răspătă pentru răul provocat este un comportament reprobabil, întrucât constituie o reacție fie tardivă, fie inadecvată”. [15, p. 94] Dincolo de aprecierile cu caracter moral (și, drept urmare, subiectiv) ale lui A.N. Popov, contează că pot exista motive ale omorului săvârșit în stare de afect, care nu se încadrează în tiparul răzbunării și al geloziei.

Este posibilă concurența dintre art. 146 și 148 CP RM. În virtutea regulii fixate la lit. b) art. 117 CP RM, în acest caz nu trebuie aplicat art. 148 CP RM. Ca urmare, motivul de compătimire poate sta la baza infrațiunii prevăzute la art. 146 CP RM.

De asemenea, motivul de compătimire poate fi prezent în cazurile în care se exclude concurența dintre art. 146 și 148 CP RM. Se au în vedere cazurile când starea de afect a făptuitorului este provocată prin acte de violență, insulte grave, alte acte ilegale sau imorale fie de către o persoană care nu suferă de o maladie incurabilă sau care nu are suferințe fizice cu caracterul insuportabil, fie de către o persoană care suferă de o maladie incurabilă sau care are suferințe fizice cu caracterul insuportabil, însă în lipsa dorinței victimei sau, în cazul minorilor, a rudelor acestora. Într-un asemenea caz, deoarece lipsește temeiul aplicării art. 148 CP RM, urmează să fie aplicat art. 146 CP RM.

Cu siguranță, răzbunarea, gelozia, compătimirea etc. în cazul omorului, săvârșit în stare de afect, prezintă o nuanță care le deosebește de răzbunarea, gelozia, compătimirea etc. în cazul celorlalte infrațiuni săvârșite prin omor. Starea de afect și factorii situaționali nu pot să nu lase o amprentă asupra genezei infrațiunii prevăzute la art. 146 CP RM. Despre aceasta ne vorbește I. Mircea: „Stările emoționale ale subiectului, într-o strânsă legătură reciprocă cu alte procese psihice din conștiința sa, determină formarea motivelor care îl impulsionează la săvârșirea unor anumite infrațiuni în vederea atingerii unor scopuri dinainte fixate, prin care se realizează și satisfacerea cerințelor individuale”. [16, p. 89] De asemenea, N.S. Jdanov menționează că „în cazul infrațiunilor săvârșite în stare de afect, motivul se distinge prin caracteristici precum efemeritate, instabilitate, situaționalitate. El reprezintă reacția făptuitorului la un pretext provocator, apariția lui fiind bruscă”. [17] După părerea lui E.V. Maslova, „motiv al infrațiunii este fundamentul infrațiunii, condiționat de starea emoțională a făptuitorului”. [18, p. 19] Astfel, emoțiile, manifestate de făptuitor, influențează

în mod inerent conținutul motivului infrafracțiunii. Întrucât starea de afect este indispensabilă în cazul infrafracțiunii prevăzute la art. 146 CP RM, motivele acestei infrafracțiuni sunt în toate cazurile marcate de o asemenea stare.

Starea de lucruri, descrisă mai sus, i-a determinat pe unii autori să afirme că, în cazul omorului săvârșit în stare de afect, motivele se identifică cu emoțiile manifestate de făptuitor. Spre exemplu, S.A. Tararuhin consideră că „în prezența afectului, furia constituie un motiv remarcabil ce dă naștere aspirației de a provoca rău victimei”. [19, p. 167-168] De asemenea, A.G. Babicev menționează că „motiv al omorului săvârșit în stare de afect este sentimentul mixt complex, un anumit ansamblu de sentimente și trăiri emoționale care acționează într-o singură direcție, ca și cum „fuzionând” într-un „flux” unitar, care sunt evaluate de către subiect ca un întreg, determinându-l în cele din urmă să aleagă varianta infrafracțională de comportament”. [20, p. 273] O confuzie similară este admisă de K.K. Stankevici: „Omorul din gelozie și omorul din motive de ostilitate personală se deosebesc de omorul săvârșit în stare de afect prin faptul că, spre deosebire de primele două motive, afectul nu se dezvoltă treptat, ci apare busc”. [21]

Nu este admisibilă confundarea stării de afect cu motivul omorului săvârșit în stare de afect. Din acest punct de vedere, suntem de acord cu S.A. Eloian, care afirmă: „Supărarea nu poate fi considerată motiv al omorului, deoarece este un sentiment, o emoție. Emoțiile precum bucuria, frica, supărarea, furia etc., determină starea emoțională a subiectului și, ca atare, constituie „fundalul” motivației. Având un puternic impact asupra procesului de motivație, aceste emoții „de fundal” nu reprezintă motive, deoarece nu reflectă interesele subiectului. Omorul în stare de afect este săvârșit nu din furie, ci din răzbunare ce apare pe fundalul furiei”. [11] Așadar, motivul apare sub imperiul stării de afect. Din această cauză nu ar fi corect să se afirme că, în cazul infrafracțiunii prevăzute la art. 146 CP RM, anumite emoții apar sub imperiul altor emoții. În cazul acestei infrafracțiuni, starea de afect are capacitatea de a „ajusta” motivul omorului la interesele și necesitățile de moment ale subiectului, fără a se identifica cu motivul dat.

Unii autori vorbesc despre motive conștientizate și motive neconștientizate ale infrafracțiunii. Este necesar să stabilim dacă această diferențiere se referă la motivele omorului săvârșit în stare de afect.

Spre exemplu, D.V. Vaseaev consideră că „motiv al infrafracțiunii este imboldul conștientizat sau neconștientizat de a comite o infrafracțiune, care constituie pentru făptuitor sursa interioară de săvârșire a infrafracțiunii. Motivul neconștientizat al infrafracțiunii poate prezenta relevanță, de exemplu, ca circumstanță ce caracterizează personalitatea făptuitorului. Un astfel de motiv poate fi luat în calcul la stabilirea pedepsei, însă nu poate fi luat în considerare la aplicarea răspunderii

penale”. [22, p. 8] Din acest punct de vedere controversat este greu de înțeles ce are în vedere D.V. Veaseev prin „motiv neconștientizat al infrațiunii”. Mai clară este părerea lui T.V. Kruglova: „Ca regulă generală, motivul infrațiunii este un imbold conștientizat. Totuși, așa cum arată practica judiciară, motivul săvârșirii infrațiunii nu întotdeauna este conștientizat de către făptuitori. Acest lucru este valabil mai ales pentru infrațiunile comise din gelozie. Conștientizării unui asemenea imbold i se pot opune diverși factori: reacții afective; starea psihologică a făptuitorului și o serie de alte circumstanțe”. [6, p. 7] Din acest punct de vedere rezultă că starea de afect poate fi fundalul în prezența căruia motivul de a comite omorul, săvârșit în stare de afect, poate să nu fie conștientizat de către făptuitor.

O altă părere a lui D.V. Vaseev reduce din certitudinea acestei constatări. Autorul dat subliniază necesitatea operării cu noțiunea „motiv afectizat”, prin care înțelege „necesitatea incomplet conștientizată, care, sub influența unei „explozii” emoționale, determină la săvârșirea unei fapte anumite”. [22, p. 10] Așa cum am stabilit anterior, motivul infrațiunii poate avea la bază o necesitate, însă nu se identifică cu aceasta. Dincolo de incoerența ce rezultă din această precizare, ideea lui D.V. Vaseev pare să fie acceptabilă. În cazul omorului, săvârșit în stare de afect, conștiința făptuitorului este parțial afectată. Nu se poate afirma că făptuitorul ar fi ghidat de un motiv pe care nu-l conștientizează deloc. Un motiv neconștientizat vorbește despre iresponsabilitatea făptuitorului, caz în care lipsește componența de infrațiune. Se poate însă de afirmat că, în cazul omorului, săvârșit în stare de afect, făptuitorul este ghidat de un motiv pe care îl conștientizează parțial. Această ipoteză este confirmată de S.V. Borodin: „Motivul infrațiunii în cauză (adică al omorului săvârșit în stare de afect – *n.a.*) este situațional, instabil, tranzitoriu. În astfel de cazuri, el apare brusc și generează imediat intenția de a săvârși infrațiunea. Motivul dat are un impact semnificativ asupra dinamicii și realizării intenției infracționale. Deși motivul nu condiționează calificarea faptei ca omor săvârșit în stare de afect, stabilirea acestuia este adesea necesară pentru a răspunde la întrebarea dacă făptuitorul s-a aflat în stare de afect sau nu”. [23, p. 82]

Rezultă că, reducând sfera de conștiință a făptuitorului, starea de afect îngustează baza motivațională a infrațiunii analizate. Din cauza motivului parțial conștientizat, subiectul infrațiunii, prevăzute la art. 146 CP RM, este limitat în anumite privințe în ceea ce privește alegerea variantei de comportament.

D.V. Vaseev menționează, de asemenea, că „dacă infrațiunea are la bază un motiv conștientizat (răzbunare, interes personal, ură față de un anumit grup social etc.), ea nu poate fi calificată conform art. 107 CP FR (care corespunde cu art. 146 CP RM – *n.a.*). Cu alte cuvinte, prezența unui motiv neafectizat exclude

starea de afect, ca și viceversa”. [22, p. 10] Includerea motivului de răzbunare în această listă pune în gardă. Desigur, în lipsa stării de afect, răzbunarea nu poate constitui motivul omorului săvârșit în stare de afect. Însă, nu se poate afirma că orice răzbunare mărturisește despre lipsa stării de afect. Considerăm că nu lipsa unui anumit motiv, dar lipsa stării de afect exclude aplicarea art. 146 CP RM. Nu poate exista o listă de motive conștientizate, o listă de motive neconștientizate și o listă de motive parțial conștientizate. Practic, oricare dintre motive poate face parte din oricare dintre aceste trei liste. Aceasta depinde nu de caracteristicile motivului infracțiunii, dar de starea psihică a făptuitorului, mai precis de funcționarea deplină sau parțială ori nefuncționarea conștiinței acestuia.

La fel, pune în gardă părerea lui A.G. Mustafzade. Acesta distinge: motivele josnice ca fiind acelea care stau la baza omorului agravat; motivele socialmente scuzabile ca fiind acelea care stau la baza omorului simplu; motivele socialmente neutre ca fiind acelea care stau la baza infracțiunilor de omor săvârșite în prezența unor circumstanțe atenuante. [24, p. 8] Terminologia, folosită de acest autor, ridică semne de întrebare și nu face decât să îngreuneze perceperea esenței juridice a motivelor omorului în general și ale omorului săvârșit în stare de afect în particular. Însă, nu aceasta este problema principală generată de punctul de vedere exprimat de A.G. Mustafzade. Ca motive ale omorului simplu acest autor numește: răzbunarea; ura; gelozia etc. [24, p. 10] Însă, astfel de motive pot fi prezente nu doar în cazul infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 145 CP RM, dar și în cazul infracțiunii prevăzute la art. 146 CP RM. Ceea ce demonstrează că, indiferent de motivele care-l ghidează pe făptuitor, dacă este prezentă starea de afect, devine obligatorie aplicarea art. 146 CP RM. Chiar în prezența unora dintre motivele prevăzute la alin. (2) art. 145 CP RM (de exemplu, a motivelor sadice), dacă este prezentă starea de afect, trebuie aplicat art. 146 CP RM. Această obligație rezultă din lit. a) art. 117 CP RM.

Unele motive, prevăzute la alin. (2) art. 145 CP RM (de exemplu, interesul material), sunt mai dificil (dacă nu chiar imposibil) de perceput ca motive ale infracțiunii prevăzute la art. 146 CP RM. Cauza acestei imposibilități o constituie nu faptul că interesul material ar fi, după clasificarea propusă de A.G. Mustafzade, un motiv josnic. Pur și simplu, este puțin probabil ca interesul material să poată apărea în intervalul scurt de timp în care făptuitorul se află în stare de afect. De asemenea, este puțin probabil ca interesul material să apară pe fundalul stării de afect care este o reacție la actele ilegale sau imorale ale victimei. Astfel, unele motive, datorită specificului lor, demonstrează o compatibilitate redusă sau o incompatibilitate deplină cu starea de afect.

În continuare va fi analizat *scopul* infracțiunii prevăzute la art. 146 CP RM.

Nici noțiunea „scopul infrațiunii” nu este definită în legea penală a Republicii Moldova. Definițiile doctrinare ale acestei noțiuni nu se deosebesc principial. Spre exemplu, C. Bulai înțelege prin „scop al infrațiunii” „obiectivul propus și reprezentat de făptuitor ca rezultat al acțiunii sau inacțiunii sale, adică finalitatea urmărită prin săvârșirea faptei penale”. [4, p. 193] A. Bucur menționează: „Se numește scop infracțional acel proces psihic care constă în urmărirea realizării unor consecințe ale acțiunii sau, altfel spus, obiectivul propus și reprezentat de făptuitor ca rezultat al acțiunii sau inacțiunii sale”. [5] După părerea lui E.V. Maslova, „scop al infrațiunii este modelul mental al rezultatului viitor, condiționat de motivul infrațiunii, spre realizarea căruia tinde făptuitorul”. [18, p. 19] A.G. Mustafzade afirmă că „scop al infrațiunii este modelul ideal (mental) al rezultatului dorit, pe care făptuitorul încearcă să-l transpună prin săvârșirea infrațiunii”. [24, p. 12] De asemenea, N.P. Pecinikov înțelege prin „scop al infrațiunii” „reprezentarea rezultatului dorit, a cărui realizare o dorește persoana care săvârșește infrațiunea”. [25, p. 12]

Din toate aceste puncte de vedere rezultă că scop al infrațiunii constituie proiecția din conștiința făptuitorului (la baza căreia se află motivul infrațiunii), a rezultatului pe care făptuitorul își propune să-l obțină prin săvârșirea infrațiunii.

T.V. Kondrașova este de părerea că omorul, săvârșit în stare de afect, este săvârșit cu un anumit scop: „Din cauza intempestivității și a intensității afecțiunii, făptuitorul poate să nu fie pe deplin conștient de ceea ce comite, să nu înțeleagă pe deplin ce rău dorește să provoace victimei. Totuși, despre faptul că el își dă seama de pericolul social al faptei sale mărturisesc acțiunile sale înainte de săvârșirea infrațiunii (făptuitorul apucă o sticlă, o piatră, un cuțit, un topor sau un pistol). Prin urmare, el nu poate să nu prevadă producerea urmărilor prejudiciabile și să nu dorească producerea acestora. El poate doar să nu aibă o reprezentare clară asupra gradului de gravitate a urmărilor care se vor produce”. [26, p. 158] Făcând o paralelă cu cele menționate mai sus, se poate afirma că, având la bază un motiv parțial conștientizat, infrațiunea, prevăzută la art. 146 CP RM, este, naturalmente, săvârșită cu un scop parțial conștientizat.

Alți autori vorbesc fie despre un scop neconștientizat al omorului săvârșit în stare de afect, fie despre lipsa în genere a scopului acestei infrațiuni. Spre exemplu, T. Tkacenko afirmă că „persoana, care se află în stare de afect, nu conștientizează clar caracterul faptei sale. Odată ce nu este sigură de ceea ce comite, persoana dată nu este sigură în privința rezultatului pe care dorește să-l obțină. Desigur, rezultatul vag preconizat nu poate fi dorit. Aceasta demonstrează absența scopului infrațiuni”. [27] După părerea lui V. Vladimirov, „în cazul

săvârșirii omorului în stare de afect, făptuitorul nu are un scop prestabilit: să comită un omor sau să cauzeze vătămarea gravă a sănătății victimei”. [28] După cum se vede, acești autori fie echivalează starea de afect cu iresponsabilitatea celui care comite omorul în stare de afect, fie nu admit posibilitatea manifestării intenției directe de către acesta.

A.N. Popov menționează că, după caz, scopul poate fi prezent sau absent în cazul omorului săvârșit în stare de afect. Acest scop poate fi unul determinat (de a lipsi victima de viață) sau nedeterminat (de a o pedepsi, a o bate, a-i cauza un prejudiciu fizic). [29, p. 168] Despre caracterul determinat sau nedeterminat al scopului omorului, săvârșit în stare de afect, vorbește, de asemenea, A.V. Bailov. Potrivit acestuia „scopul determinat se poate exprima în dorința făptuitorului de a pune capăt comportamentului ilegal al victimei provocând moartea acesteia, pe când scopul nedeterminat se poate exprima în dorința făptuitorului de a-i cauza victimei orice prejudiciu fizic”. [30]

În ce ne privește, nu considerăm posibilă prezența unui scop nedeterminat al infrațiunii. În cazul infrațiunii prevăzute la art. 146 CP RM, în prezența intenției indirecte, este mai potrivit să vorbim despre o pluralitate de scopuri infracționale (de exemplu, de a o lipsi de viață, de a-i cauza vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, de a-i cauza vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății etc.). Realizarea oricăruia dintre aceste scopuri ar satisface interesele și necesitățile făptuitorului. În cazul infrațiunii prevăzute la art. 146 CP RM, în prezența intenției directe, scopul poate fi unul singur – lipsirea de viață a victimei. Oricare alt scop nu ar satisface interesele și necesitățile făptuitorului.

Infrațiunea, prevăzută la art. 146 CP RM, presupune prezența scopului în toate cazurile. Scopul acestei infrațiuni se deosebește de scopul infrațiunii, prevăzute la art. 145 CP RM, prin aceea că este parțial conștientizat și influențat de starea de afect. În celelalte privințe considerăm că nu există diferențe între scopurile celor două infrațiuni.

Referințe:

1. КАРАСЁВА, М.Ю. Мотив и цель как факультативный признак субъективной стороны преступления. În: *Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований*, 2016, № 10-1, p. 158-161.
2. ДАГЕЛЬ, П.С., КОТОВ, Д.П. Субъективная сторона преступления и ее установление. Воронеж: Издательство Воронежского университета, 1974. 243 p.

3. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 104-110.
4. BULAI, C. Manual de drept penal. Partea generală. București: ALL, 1997. 647 p.
5. BUCUR, A. Influența mobilului și a scopului asupra vinovăției penale. În: Caiete de drept penal, 2006, nr. 2, p. 82-93.
6. КРУГЛОВА, Т.В. Ревность как мотив совершения преступления и ее уголовно-правовое и криминологическое значение / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2003. 29 p.
7. КРУГЛИКОВ, Л.Л. Уголовное право России. Часть Общая. Москва: Проспект, 2014. 612 p.
8. РАРОГ, А.И. Уголовное право России. Части Общая и Особенная. Москва: Проспект, 2013. 495 p.
9. КОЗАЧЕНКО, И.Я. Уголовное право. Общая часть. Москва: Норма, 2008. 720 p.
10. BRÎNZA, S., ULIANOVSCHI, X., STATI, V. et al. Drept penal. Partea specială. Vol. II. Chișinău: Cartier, 2005. 804 p.
11. ЭЛОЯН, С.А. Проблемы квалификации преступлений, совершаемых в состоянии аффекта. [Accesat: 06.03.2021] Disponibil: <http://rae/forum/2011/22/1599-russian-scientists.ru%26gt;communication/forum>
12. NUȚĂ, A. Despre iubirea nonposesivă și exuberantă. București: Editura SPER, 2005. 96 p.
13. ДЯДЮН, К.В. Состояние аффекта и превышение пределов необходимой обороны: вопросы соотношения и разграничения составов. În: Адвокат, 2013, № 9, p. 21-24.
14. ПОПОВ, А.Н. Преступление, совершенное в состоянии аффекта (ст. 107, 113 УК РФ). Санкт-Петербург: Санкт-Петербургский юридический институт Генеральной прокуратуры Российской Федерации, 2004. 132 p.
15. MIRCEA, I. Vinovăția în dreptul penal român. București: Lumina Lex, 1998. 192 p.
16. ЖДАНОВ, Н.С. Субъективные признаки убийства, совершенного в состоянии аффекта. În: Молодой ученый, 2018, № 17, p. 233-236.
17. МАСЛОВА, Е.В. Факультативные признаки субъективной стороны состава преступления: теоретико-прикладное исследование / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Нижний Новгород, 2017. 37 p.

18. ТАРАРУХИН, С.А. Квалификация преступлений в следственной и судебной практике. Киев: Юринком, 1995. 208 р.
19. БАБИЧЕВ, А.Г. Преступления против жизни: теоретико-прикладные проблемы и доктринальная модель уголовного закона / Диссертация на соискание ученой степени доктора юридических наук. Казань, 2019. 452 р.
20. СТАНКЕВИЧ, К.К. Мотивы и цели убийств, совершенных без квалифицирующих и привилегированных обстоятельств. În: Известия Тульского государственного университета. Экономические и юридические науки, 2016, № 1-2, р. 259-265.
21. ВАСЯЕВ, Д.В. Уголовная ответственность за убийство с учетом его мотива и цели: проблемы правотворчества и правоприменения / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Самара, 2014. 20 р.
22. БОРОДИН, С.В. Преступления против жизни. Москва: Юристъ, 1999. 356 р.
23. МУСТАФАЗАДЕ, А.Г. Квалификация убийства по мотиву и цели / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2004. 30 р.
24. ПЕЧНИКОВ, Н.П. Мотив и цели, их значение в уголовном праве России. Тамбов: ТГТУ, 2009. 64 р.
25. КОНДРАШОВА, Т.В. Проблемы уголовной ответственности за преступления против жизни, здоровья, половой свободы и половой неприкосновенности. Екатеринбург: УрЮИ МВД России, 2000. 197 р.
26. ТКАЧЕНКО, Т. Преступление совершено в состоянии аффекта. În: Российская юстиция, 1996, № 11, р. 52-53.
27. ВЛАДИМИРОВ, В. Сильное душевное волнение как обстоятельство, смягчающее ответственность. În: Советская юстиция, 1957, № 8, р. 22-26.
28. ПОПОВ, А.Н. Преступления против личности при смягчающих обстоятельствах. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2001. 463 р.
29. БАЙЛОВ, А.В. Мета посягань на життя та здоров'я особи, вчинених в стані сильного душевного хвилювання. În: Вісник Кримінологічної асоціації України; Актуальні сучасні проблеми кримінального права та кримінології у світлі реформування кримінальної юстиції: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції, присвяченої 20-річчю заснування кафедри кримінального права та кримінології Харківського національного університету внутрішніх справ (12 травня 2012 року), Том 1. Харків: Золота миля, 2012, р. 43-47.